
Plan badań naukowych Instytutu na lata 1966-1967 (część opisowa).

Biuletyn Polonistyczny 8/24, 17-20

1965

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Do pracy nad częścią III "Literatury polskiej XX-go wieku" będzie można przystąpić dopiero po ukończeniu wymienionych opracowań, przy czym zdaniem piszącego, winno to być dzieło zbiorowe.

Kazimierz Wyka

2. PLAN BADAŃ NAUKOWYCH IBL NA LATA 1966-1967

Część opisowa

Prace Instytutu Badań Literackich są planowane w trzech podstawowych grupach. Na czoło pierwszej grupy wysuwają się opracowania podręcznikowe, przede wszystkim trzatomowy podręcznik historii literatury polskiej do użytku szkół akademickich, nauczycieli itp. Będzie to pierwsza nowoczesnie pod względem metodologicznym i materiałowym ujęta synteza historii literatury polskiej. Dyskusja nad podstawowym zarysem tej syntezy, zwłaszcza nad okresami przełomu, w których się spotykają specjaliści z różnych epok, odbyła się już w r. 1965. Zasadnicze zamknięcie prac autorskich nastąpi w latach 1966-1968.

Pracy nad podręcznikiem towarzyszyć będą dyskusje wewnętrzne w zespole autorskim nad następującymi kluczowymi problemami metodologicznych podstaw literaturoznawstwa: charakter procesu funkcjonowania teorii odbicia w relacjach: literatura - rzeczywistość społeczna; charakter procesu literackiego i jego stosunek do rozwoju społeczeństwa; światopogląd literatury w jego stosunku do modelu światopoglądów epoki; historia, literatura a historia idei; koncepcja dzieła literackiego jako całości strukturalnej w jego związkach genetycznych i funkcjonalnych z osobowością twórcy oraz stanem literatury i społeczeństwa; styl jako indywidualna modyfikacja systemu językowego i poetyki okresu.

Dyskusje nad wymienionymi problemami badawczymi będą kontynuowane w toku prac nad przygotowywaną szerszą syntezą historii literatury polskiej, która planowana jest na lata na-

stępne. W tym zakresie Instytut prowadzić będzie nadal prace monograficzne poświęcone najwybitniejszym pisarzom epoki romantyzmu oraz wzmacniać deficytowy dziś dział literatury staropolskiej, która wymaga specjalnego przygotowania pracowników. Trzeba podkreślić, że bardzo silne i naturalne skupienie większości kadry na problemach literatury nowej i najnowszej doprowadziło w latach poprzednich do znacznego zubożenia w zakresie prac nad literaturą najstarszą.

Działy bibliografii Instytutu skierują znaczną część swojego wysiłku w latach 1966-67 na stworzenie właściwej podbudowy materiałowej podręcznika.

Instytut Badań Literackich wśród swoich syntez typu podręcznikowego przewiduje także podręcznik z zakresu historii folklorystyki oraz podręcznik poetyki.

W zakresie badań nad literaturą nową i najnowszą od wielu lat obserwuje się w IBL znaczną intensyfikację prac. W latach 1966-67 główny wysiłek będzie tu skierowany na charakterystykę kierunków literatury najnowszej, ze szczególnym uwzględnieniem teoretycznej i historycznej problematyki realizmu. Oprócz problematyki realizmu na czoło wysuwa się rola nurtu lewicowego w polskiej myśli literackiej XX wieku, zagadnienie neoklasycyzmu, problemy katastrofizmu XX w. oraz zagadnienia krytyki literackiej w tym okresie. Zagadnieniom tym poświęcone były dwie konferencje naukowe: w r. 1963 konferencja dotycząca poezji nowoczesnej; w roku 1964 - konferencja na temat głównych problemów prozy.

Problematyka interpretacyjna będzie podbudowana obszernym kompendium materiałowym: Kroniką życia literackiego Polski Ludowej, której opracowanie autorskie ukończone zostało w roku 1965. Ukazanie się w druku całości (2 - 3 tomy) przewidziane jest na lata 1966-67.

Druga grupa prac - to prace materiałowe stanowiące o budowie i rozwoju warsztatu historyka literatury. W tym zakresie zamknięte zostaną w roku 1966 prace rejestracyjne dotyczące literariów w rękopisach średniowiecznych. Prace te, prowadzone w ramach Millenium, przyniosą materiał do opracowania repertorium polskich literariów średniowiecznych ukazujących kulturę Polski i jej związki ze światem. W zakresie tych prac

na podkreślenie zasługują: ostateczne redakcje i przeprowadzanie przez druk poszczególnych tomów bibliografii literackiej "Nowy Korbut". Z tego zakresu najwcześniej ukończono i opublikowano prace bibliograficzne dotyczące okresu najnowszego (tomy I-IV Słownika Współczesnych Pisarzy Polskich) oraz staropolskiego (tomy I-III "Piśmiennictwa staropolskiego").

W latach 1966-1967 kontynuowana będzie publikacja tomów następujących: Oświecenie, Romantyzm i Pozytywizm. Prace autorskie i redakcyjne nad edycją Nowego Korbuta będą do końca 1967 całkowicie ukończone.

W roku 1964 rozpoczęto intensywniejsze prace nad rejestracją literariów rękopiśmiennych XVII-wiecznych, tak ważne dla syntezy historycznoliterackiej. Prace te kontynuowane będą w latach 1966-69. Dobiegają końca podstawowe prace z zakresu historii drukarstwa staropolskiego. Wszedł w etap publikacji Słownik polszczyzny XVI wieku: co rok oddawany będzie do druku kolejny tom Słownika, obj. ok.100 ark.wyd. Kontynuowana będzie edycja Słownika języka Adama Mickiewicza oraz Biblioteki Pisarzy Polskich, jak również prace redakcyjne i wydawnicze nad bibliografią dramatu staropolskiego (t. 1 bibliografii ukazał się w r. 1965).

Na lata 1966-67 przypadnie rozpoczęcie edycji krytycznej Dzieł A. Mickiewicza, której przygotowania redakcyjne trwają od roku 1963.

Kontynuowana będzie jako praca bieżąca ciągła Polska Bibliografia Literacka (rocznik).

Rok 1966 będzie granicą zamknięcia uzupełnionej i zmniejszonej obszernej kartoteki zawartości literackiej czasopism polskich, która w postaci swoistej Biblioteki oddawać będzie ogromne usługi nie tylko naukowej polonistyce, ale także wszelkim typom działalności oświatowej.

Wreszcie trzeba wymienić trzecią grupę prac - teoretycznoliterackich, która prowadzi do włączenia w obręb literaturowznawstwa problematyki nowej lub poszerzenia problematyki znanej. W zakresie prac teoretycznoliterackich nacisk położony będzie na badanie świadomości językowo-stylistycznej w poszczególnych okresach historii i teorii gatunków literackich, historii języka i form literackich, wersologii i poetyki porównawczej oraz rozszerzenia współpracy z lingwistyką. Konty-

nuowane będą studia szczegółowe w serii "Poetyka. Zarys Encyklopedyczny".

Podręcznik teorii literatury pióra Henryka Markiewicza, który ukazał się w roku 1965, stanowi początek realizacji prac nad kompendiami teorii literatury; reedycja poprawiona i uzupełniona winna być przygotowana w latach najbliższych. W zakresie prac teoretycznoliterackich na czoło wysuną się w Instytucie prace dotyczące teorii form literackich, prace z zakresu matematyzacji niektórych działów literaturoznawstwa oraz z zakresu związków między procesem historycznoliterackim a procesami rozwojowymi w innych szeregach kulturowych. W zakresie dwóch pierwszych zagadnień Instytut prowadzi od wielu lat prace, w których uzyskuje wyniki pozwalające utrzymać kontakt z innymi krajami europejskimi i nawiązać istotną dla rozwoju dyscypliny międzynarodową współpracę. W zakresie zaś trzeciego problemu przewiduje się spotkania dyskusyjne z przedstawicielami zainteresowanych dyscyplin również z zagranicy.

3. ZEBRANIE KOMITETU NAUKI O LITERATURZE PAN POŚWIĘCONE "SŁOWNIKOWI WSPÓŁCZESNYCH PISARZY POLSKICH"

22 czerwca 1965 r. odbyło się pod przewodnictwem prof. Juliana Krzyżanowskiego zebranie Komitetu Nauki o Literaturze PAN na temat "Słownika współczesnych pisarzy polskich", na które zostali zaproszeni m.in. redaktor Słownika doc. Ewa Korzeniewska oraz zespół autorski. Referat wstępny poświęcony ocenie tomów I-III (zawierających hasła ogólne oraz hasła osobowe na litery A-Z) wygłosił dr Piotr Grzegorzczak.

Uznając wydanie "Słownika" za ważne wydarzenie w życiu naukowym, referent podkreślił, iż jest to pierwszy wielki słownik pisarzy współczesnych i krytyków, jakiego dotąd brak było w literaturoznawstwie polskim, a który jeżeli chodzi o szczegółowość bibliografii stanowi również na tle podobnych kompendiów zagranicznych pozycję wyjątkową. Równocześnie, w bardzo złej sytuacji polskiej biografistyki narodowej, jest jednym z najpoważniejszych wydawnictw w zakresie słowników biograficznych specjalnych, obejmujących poszczególne grupy